

Î N C H E I E R E

07 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Mitrofan Valeriu,
în cauza la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Mitrofan Valeriu
împotriva Centrului de Excelență în Construcții cu privire la constatarea încălcării
dreptului de acces la informație, obligarea prezentării copiilor proceselor-verbale ale
ședințelor Consiliului Profesoral din cadrul Centrului de Excelență în Construcții din
luna mai 2020,

împotriva deciziei din 10 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă cererea de apel depusă de Mitrofan Valeriu și menținută hotărârea din 08
iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 17 septembrie 2020, Mitrofan Valeriu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Centrului de Excelență în Construcții privind constatarea încălcării
dreptului de acces la informație, obligarea prezentării copiilor proceselor-verbale ale
ședințelor Consiliului Profesoral din cadrul Centrului de Excelență în Construcții din
luna mai 2020.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 13 august 2020, a expediat o
cerere privind accesul la informație nr. 04/20, prin care a solicitat ca administrația
Centrului de Excelență în Construcție din m. Chișinău să-i permită să facă cunoștință
și să efectueze fotocopiile proceselor-verbale ale ședințelor Consiliului Profesoral
de la Centrul de Excelență în Construcții din m. Chișinău din luna mai 2020, semnate
de secretarul consiliului Profesoral, Tatiana Ambroci, și persoana care a prezidat
acest consiliu.

Până la momentul depunerii cererii în instanța de judecată, reclamantul nu a
primit copiile documentelor solicitate, fapt ce contravine prevederilor art. 16 alin.
(1) din Legea nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informație, care stabilește că
informațiile, documentele solicitate, vor fi puse la dispoziția solicitantului din

momentul în care vor fi disponibile pentru a fi furnizate, dar nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație.

Astfel, potrivit reclamantului, Centrul de Excelență în Construcții din m. Chișinău, prin acțiunile sau inacțiunile sale, în mod flagrant a neglijat prevederile art. 5, 7, 10, 11, 12, 15, 16 din Legea nr.982 din 11.05.2000 privind accesul la informație.

Reclamantul a indicat că, potrivit art. 1422 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Potrivit art. 1423 din Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Solicitarea formulată de Mitrofan Valeriu în cererea nr. 04/20 din 13 august 2020, înregistrată la Centrul de Excelență în Construcții, fapt confirmat prin scrisoarea nr. 01-13/155 din 03 septembrie 2020, expediată de Centrul de Excelență în Construcții, nu era pur formală, din contra aceasta urmând să satisfacă interesul reclamantului de a ști ce întrebări au fost ridicate și modalitatea lor de rezolvare.

Respectiv, cererea de acces la informație conținea suficiente indicii care ar fi permis unei autorități diligente identificarea și comunicarea informației ce-l interesa pe reclamant, însă Centrul de Excelență în Construcții din m. Chișinău, acționând în mod deliberat, a ales să nu ofere răspunsul în termenul prevăzut de lege.

În asemenea circumstanțe, ținând cont de comportamentul Centrului de Excelență în construcții din m. Chișinău, care denotă tendința de a acționa deliberat în vederea îngrijirii nejustificate a dreptului reclamantului la informație, miza pe care ultimul o avea la obținerea informației solicitate, instanța de judecată în cazul dat are menirea de a stabili că oferirea peste termen a informațiilor solicitate, sau neeliberarea documentelor solicitate, a cauzat în mod indubitabil reclamantului anumite suferințe psihice.

În consecință, s-a indicat că pârâtul a comis în raport cu reclamantul o faptă ilicită prin încălcarea dreptului acestuia de acces la informație, faptă ce a cauzat cert suferințe psihice reclamantului.

În conformitate cu art. 21 alin. (1) din Legea privind accesul la informație nr. 982 din 11.05.2000, persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim de către furnizorul de informație poate ataca acțiunile acestuia atât pe cale extrajudiciară, cât și direct în instanța competentă.

Astfel, potrivit art. 21 alin. (1) din Legea privind accesul la informație, nu se instituie obligația de a respecta procedura de soluționare prealabilă a litigiului, parcurgerea acestei proceduri fiind lăsată la discreția reclamantului.

Reieșind din cele expuse, Mitrofan Valeriu a solicitat constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație de către Instituția Publică Centrul de Excelență în Construcții în legătură cu neeliberarea în termen a copiilor

documentelor solicitate în prezenta cerere, obligarea Instituției Publice Centrul de Excelență în Construcții din m. Chișinău să-i permită de a face cunoștință și de a efectua fotocopii a proceselor-verbale ale ședințelor Consiliului Profesorat de la Centrul de Excelență în Construcții din m. Chișinău din luna mai 2020, semnate de secretarul Consiliului Profesorat, Ambroci Tatiana, și persoana care a prezidat acest consiliu; încasarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 5000,00 lei, prin refuzul nelegitim de a furniza informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații.

Prin încheierea din 08 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea reclamantului Mitrofan Valeriu împotriva Centrului de Excelență în Construcții, în partea încasării prejudiciului moral, s-a declarat inadmisibilă.

Prin hotărârea din 08 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea înaintată de Mitrofan Valeriu a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 10 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Mitrofan Valeriu și menținută hotărârea din 08 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat critic alegațiile reclamantului, precum că până la data înaintării acțiunii în instanța de judecată, dânsul nu a primit răspuns. Or, răspunsul i-a fost expediat reclamantului în termen și urma să depună diligența corespunzătoare în a verifica la intervale regulate poșta sa electronică și corespondența purtată cu Centrul de Excelență în Construcții, în a se convinge de contrariul celor invocate în acțiune. Instanțele inferioare au reținut că, prin cererea de acces la informație, Mitrofan Valeriu nu a pretins expedierea propriu-zisă a informației, ci eliberarea ei.

Astfel, Centrul de Excelență în Construcții a acționat transparent, în maniera revendicată de către Mitrofan Valeriu și cea prescrisă de lege, adică a emis o decizie/răspuns favorabil în furnizarea informației și, totodată, a comunicat despre intenția furnizării informației solicitate, cu concretizarea acestora, având ca reper dispoziția art. 12 alin. (2) lit. a) și b) din Legea privind accesul la informație. S-a oferit oportunitatea reală de a lua cunoștință de documentele solicitate, inclusiv de a efectua fotocopii, însă solicitantul nu a manifestat interes în a se prezenta la sediul instituției publice pârâte pentru a obține/ridica informația solicitată, iar inacțiunile acestuia nu pot fi imputate furnizorului de informații. Respectiv, Centrul de Excelență în Construcții a acționat prompt la cererea lui Mitrofan Valeriu, care la rândul său nu a oferit detalii suficiente și concludente pentru identificarea informației solicitate, precum și nu a ținut cont de caracterul repetitiv al solicitărilor sale.

La 09 martie 2023, Mitrofan Valeriu a expediat prin intermediul poștei electronice recursul împotriva deciziei din 10 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 04 ianuarie 2023, a expediat motivarea recursului, solicitând repunerea în termen, admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii. Deci, recursul nemotivat a fost expediat ulterior înaintării motivării recursului.

La 29 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs intimatului, însă acesta nu și-a exercitat dreptul de a se expune asupra cererii de recurs printr-o referință.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea

a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ potrivit căroră procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de

comunicarea actului de 3 procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Conform art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din prevederile art.110¹ alin.(1) și (5) din Codul administrativ rezultă că, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.

Potrivit art. 114 din Codul administrativ, dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 10 mai 2022, dispozitivul fiind notificat recurentului prin poșta electronică la 13 mai 2022 (f.d. 192, vol. I), iar decizia motivată la 09 august 2022 (f.d. 193, vol. I).

Se reține că, la 05 august 2022, decizia integrală a Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2022, a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: <https://cac.instante.justice.md/>.

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art. 245

din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), pentru depunerea recursului și a motivării recursului, nu a fost respectat de către recurent, fiind depășit cu circa opt luni. Or, Mitrofan Valeriu nu s-a conformat prevederilor legale și nu a prezentat recursul în termenul legal prevăzut la art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), ci și-a exercitat acest drept abia la 04 ianuarie 2023 și 09 martie 2023. Astfel, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, recurentul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea recursului în conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023).

Este de menționat că, Mitrofan Valeriu a solicitat repunerea recursului în termen, fără a specifica dacă este vorba de recursul nemotivat sau de motivarea recursului și nu a anexat probe care să confirme imposibilitatea declarării recursului în termen.

Astfel, în cazul omiterii unui termen, legea acordă posibilitate părții de a solicita repunerea în termenul de îndeplinire a unui act de procedură, conform art. 65 din Codul administrativ, cu prezentarea probelor și motivelor întemeiate ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

Conform art. 65 alin. (1), (2) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Astfel, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

Totodată, actele cauzei, și anume extrasele din poșta electronică, anexate la materialele cauzei denotă că lui Mitrofan Valeriu i-a fost expediată copia dispozitivului deciziei din 10 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 192, vol. I), precum și decizia motivată (f.d. 193, vol. I).

Ținând cont de faptul că trimiterile electronice prin intermediul tehnicii de calcul și rețelei Internet se efectuează imediat, completul de judecată conchide că recurentul a recepționat copia dispozitivului și a deciziei motivate în ziua expedierii, și acțiunile instanței de apel cu privire la expedierea actelor judecătorești, corespund întru totul exigențelor legale.

În așa mod, cererea recurentului cu privire la repunerea recursului în termen, este neîntemeiată.

Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentului care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de contestare a actului judecătoresc. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Mitrofan Valeriu drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Mitrofan Valeriu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de Mitrofan Valeriu cu privire la repunerea în termen a recursului.

Recursul înaintat de Mitrofan Valeriu se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă